

Poročani govor v slovenščini – analiza izbranih oblik

*Mojca Smolej**

Izveček

V spontanem govoru lahko opazimo različne vrste poročanega govora, ki se razlikujejo od opisanih oblik poročanega govora v slovnici. Različnost je predvsem posledica posebnih okoliščin, ki pogojujejo tvorjenje govorjenega besedila (npr. prozodija, sočasnost tvorjenja in prejemanja besedila, neverbalni znaki govorca, drugačne skladenjske in širše besedilne zakonitosti govorjenega besedila v primerjavi s pisnim, knjižnim jezikom itd.). Vse opazovane vrste poročanega govora poleg posebnosti na strukturni oz. oblikovni ravni kažejo samosvoje, njim lastne posebnosti tudi na metabesedilni ravni. Poleg spontanega govora se bomo na kratko ustavili tudi pri publicističnih besedilih, saj so se predvsem od konca prejšnjega stoletja začele avtomatizirati najrazličnejše nove oblike citatne sklicevalnosti.

Ključne besede: poročani govor, spontani govor, elipsa, metabesedilnost, spremni stavek

Abstract – Reported Speech in Slovene – analysis of selected forms

In spontaneous speech, we can observe different types of reported speech, which differ from the forms of reported speech described in the grammar. The differences are mainly due to the specific circumstances that condition the production of spoken text (e.g. prosody, the simultaneity of the production and reception of the text, the non-verbal cues of the speaker, the different syntactic and broader textual regularities of spoken text compared

* Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, mojca.smolej@ff.uni-lj.si.

to written, literary language, etc.). In addition to the peculiarities at the structural or formal level, all the types of spoken speech observed also show their own peculiarities at the metatextual level, which are specific to them. In addition to spontaneous speech, we will also briefly look at journalistic texts, since, especially since the end of the last century, all sorts of new forms of quotative reference have begun to be automated.

Keywords: reported speech, spontaneous speech, ellipsis, metatextuality, accompanying sentence

1 Uvod¹

Različne analize poročanega govora, tako direktnega kot nedirektnega, se nanašajo večinoma le na pisni oz. knjižni ali literarni jezik. V *Slovenski slovnici* lahko tako beremo:

Prvotni govorni dogodek /.../ naslovniku lahko prenesemo na 4 načine /.../, a) nespremenjeno, tj. brez vsakega spremnega stavka /.../: to je dobesedna obnovitev /.../; b) povedano dobesedno navedemo, vendar v posebnem, t. i. spremnem stavku po potrebi povemo, kdo je tisti, ki govori ali misli, in kdaj, kje, kako, zakaj ipd. to dela: to je premi (direktni) govor /.../; c) povedano podamo kot odvisni stavek, ki pojasnjuje glagol rekanja ali mišljenja v povedku spremnega stavka /.../; č) povedano podamo v 3. osebi, spremni stavek pa opustimo: to je polpremi govor. /.../ Največja značilnost premege govora so spremni stavki: v njih ima osrednji položaj glagol (ali kateri drug izraz) rekanja ali mišljenja, npr. reči, povedati, obljubiti, vprašati, – misliti si ipd. Tak glagol je lahko tudi izpuščen, tako da se v spremnem stavku navajajo samo druge, važnejše okoliščine (prim. Marjeta jo je slišala in spodbudila – izpuščeno z besedami ali rekoč). (Slovenska slovnica 2000: 653-655.)

Če se osredotočimo le na direktni poročani govor in na spremni stavek, lahko vidimo, da *Slovenska slovnica* podaja definicijo, po kateri je v spremnem stavku vedno izražen glagol rekanja oz. mišljenja oz. je le-ta nadomeščen s kakšnim drugim glagolom, ki podaja duševno stanje.

V spremnem stavku je glagol rekanja eliptično lahko izpuščen, uporabljen pa glagol, ki podaja duševno stanje ali odziv: – »Ti, Marjeta, nikar me ne priganjaj,« se je skoraj zjezila Barbara. (Mišljeno je: Je skoraj jezno rekla Barbara ali je rekla Barbara in se je pri tem skoraj jezila). (Slovenska slovnica 2000: 656.)

1 Prispavek je nastal v okviru programske skupine P6-0215, ki jo financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Podobno obravnavo spremnega stavka lahko zasledimo tudi pri Martini Križaj Ortar.

Pri premem poročanju se tako kot pri nepremem ubeseduje eno od vlog prvotnega govornega dejanja, in to predvsem z glagoli rekanja, lahko pa tudi z glagolniki, deležniki ali deležji, izpeljanimi iz glagolov rekanja (npr. Petrov ukaz »V vrsto!« ga je prebudil iz sanjarjenja). Temeljno je poročanje z glagoli rekanja; le-ti stojijo v povedku t. i. spremnega/napovednega stavka. (Križaj Ortar 1997: 160.)

Osredotočili se bomo predvsem na analizo spremnih stavkov direktnega poročanega govora in njihovih sestavnih elementov v spontanem govoru. Predvidevamo, da prihaja do nezanimljivih razlik med poročanim govorom in sestavnimi elementi spremnih stavkov direktnega poročanega govora v knjižnem (literarnem) oz. pisnem jeziku in spremnimi stavki ter poročanim govorom nasploh v spontanem govoru. Osredotočili se bomo tudi na druge lastnosti direktnega poročanega govora v spontanem govoru.

Preden se bomo osredotočili na govorjene oblike in z njimi povezano elipso, bomo na hitro povzeli še nekatere značilnosti poročanega govora v publicističnih oz. predvsem poročevalnih besedilih.

2 Poročevalna besedila

V poročevalnih besedilih je poročani govor zelo dobro raziskan, so pa znotraj omenjenega področja prisotne oblike poročanega govora, ki jih slovnica ne predvideva. Nekatere od pogostih oblik poročanega govora v poročevalnih besedilih so delno prekrivne s tistimi v spontano govorjenem jeziku.

Premogovorne in odvisnogovorne oblike sklicevalnosti v poročevalnih besedilih so največkrat avtomatizirane in tvorbeno preproste, vendar prinašajo tudi številne odklone od pričakovane rabe, in sicer v smeri aktualizacije in rahljanja žanrskih konvencij. V poročevalnih besedilih lahko tako opazimo številne oblike (Korošec 1998, npr. 210), kot so:

- a) premogovorna citatna sklicevalnost z dobesednim navedkom in spremnim stavkom,
- b) premogovorna citatna sklicevalnost z elipso v spremnem stavku,
- c) premogovorna citatna sklicevalnost z dvodelnim dobesednim navedkom,
- č) premogovorna citatna sklicevalnost z večdelnim spremnim stavkom,
- d) odvisnogovorna citatna sklicevalnost,
- e) kombinirana citatnosklicevalna oblika,

- f) citatnosklicevalna oblika s skladenjsko vključenim dobesednim navedkom z ohranjeno prvoosebno obliko,
- g) deiktična oblika citatne sklicevalnosti itd.

Ker je večina navedenih oblik že dobro poznana, se bomo osredotočili le na izbrane skupine (npr. premogovorno citatno sklicevalnost z elipso v spremnem stavku, hibridno citatnosklicevalno obliko, citatnosklicevalno obliko s skladenjsko vključenim dobesednim navedkom z ohranjeno prvoosebno obliko).

Primeri:

- Alojz Ihan: Uporaba cepiva pred odobritvijo Eme spodkopava zaupanje (Delo, 17. 2. 2021)
- Li Hi Bom, predsednik organizacijskega odbora OI v Pjongčangu, je severnokorejsko pobudo označil za novoletno darilo. V Seulu pričakujejo, da »bosta severnokorejski predlog in naš odgovor usmerjala razmerje v prihodnje«. (Delo, december 2017)

Tovrstni obliki (z elipso in/ali vključenim dobesednim navedkom z ohranjeno prvoosebno obliko) sta tipični predvsem za govorni jezik. Kljub temu sta raba eliptične premogovorne citatne sklicevalnosti in raba dobesednega navedka z ohranjeno prvoosebno obliko čedalje pogostejši tudi v novinarskem oz. poročevalnem jeziku. Na citatnosklicevalni vzorec s skladenjsko vključenim dobesednim navedkom z ohranjeno prvoosebno obliko je kot prvi opozoril že T. Korošec (2008: 211). Ohranjena prvoosebna oblika v spontanem govoru na ravni koherence oz. razumevanja (tudi razumljivosti) ne vnaša diskrepanc, saj jih preprečujejo najrazličnejši prozodični in drugi, zunajjezikovni elementi. Na ravni zapisanega pa je tovrstna oblika lahko povzročitelj informacijskega šuma. Kot je zapisala že K. Bec (2016: 82), se te oblike prav zaradi tega v tiskanih poročevalskih besedilih redkeje pojavljajo.

Poleg oblik, ki so značilne predvsem za govorni jezik in ki se uveljavljajo oz. so že avtomatizirane tudi v različnih publicističnih zvrsteh (predvsem poročevalskih), je nujno omeniti še citatne oblike, ki so se v publicističnem jeziku (predvsem poročevalskem) ustalile v zadnjih desetletjih. Vzroki za njihov pojav so različni, zagotovo pa je nezanemarljiv tudi vpliv tujega medijskega prostora.

Navedli bomo tri oblike, ki sta skladenjsko kompleksne.²

2 O navedenih citatnih oblikah sta med drugimi pisala že: Tomo Korošec (1998) in Klavdija Bec (2016).

Prva oblika je tako imenovana kombinirana citatnosklicevalna struktura, pri kateri gre za sklop dobeseidnega navedka, spremnega stavka in odvisnogovornega stavka:

- »Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije je jasen, tako kot je jasen zakon o poslancih, ki preprečuje hkratno opravljanje funkcije poslanca in župana. In če velja za 88 poslancev, naj velja tudi za preostala dva,« vztraja Medveš, ki zagotavlja, da ne gre za medosebna obračunavanja, ampak mu gre za izpolnjevanje standardov integritete. (Delo, 7. 12. 2022)

Tvorbena gre za zahtevno obliko, saj sta kombinirani tako oblika direktnega govora kot odvisnega. Pogoste so tudi strukture, kjer je med dva dobeseidna navedka, ki ju povezuje spremni stavek z dvema glagoloma rekanja, izpeljan tudi odvisnik.³

- »V letu 2008 je podravska regija ustvarila 13,5 odstotka BDP, ki ga je 540 podjetij dobilo nazaj /.../,« je angažiranje gospodarskega ministrstva izpostavila Darja Radić in po obisku poudarila, da se Podravje lahko ponaša z razvojem turizma: »Regija je naredila korak naprej, saj eminentne destinacije niso več le Bled, Portorož ...« (Večer, 27. 1. 2011)

Avtomatizirane so tudi druge oblike kombiniranih vzorcev.

- »To, da sva s Simonom Maljevcem naredila rošado, berite kot znak naše pragmatičnosti. Nismo tu zato, da bi se prepirali, kdo bo imel kakšno funkcijo, ampak smo tu zaradi rezultata,« je še dodal koordinator Levice, ki je pojasnil tudi, zakaj je poleti dejal, da je novo ministrstvo redundantno. (Delo, 7. 12. 2022)

V zadnjem primeru gre za skladijsko kombiniranje dobeseidnega navedka in spremnega stavka, ki mu sledi oziralni odvisnik s podrejenim predmetnim odvisnikom, temu pa njemu podrejeni predmetni odvisnik. V sami strukturi so tako navedeni kar trije glagoli rekanja: dodati, pojasniti in dejati.

Navedene oblike delno odslikavajo značilnosti skladijskih izpeljav spontanega govora na linearni osi, za katero so značilna nizanja izrekov.

Za konec obravnave poročanega govora v publicističnih besedilih oz. v tiskanih poročevalskih besedilih lahko potrdimo,⁴ da se sklicevalnost v najrazličnejših oblikah (predvsem citati) pojavljajo na vseh strukturnih mestih, in sicer tako

3 Gl. Klavdija Bec, 2016: str. 82.

4 Gl. Klavdija Bec, 2016: 4, 63.

v naslovju, vodilu kot samem jedrnem besedilu. Delež citatnosti se povečuje, žanri poročevalske vrste postajajo vse bolj neavtorski in vse bolj medbesedilni, kar se kaže tudi kot umik novinarja z mesta tvorca/oblikovalca novinarskega poročila. Novinarski prispevki,⁵ ki so neke vrste »zlepljenke izjav«, ne podajajo koherentnega, še manj objektivnega poročila. Pri rabi dobesednega navajanja lahko tako mnogokrat prihaja do zavestnega manipulativnega poročanja.

V nadaljevanju se bomo osredotočili na vrste poročanega govora v spontanem govoru, kjer je pravkar omenjeno navajanje oteženo ali celo neizvedljivo, saj so poleg povsem drugačnih leksikalno-skladenjskih elementov prisotni tudi zunanji dejavniki, ki preprečujejo informacijske diskrepance, kakršne lahko zasledimo v pisnih virih.

3 Vrste poročanega govora v spontanem govoru

Tudi v spontanem govoru lahko opazimo različne vrste poročanega govora.⁶ V grobem bi jih lahko razdelili v tri večje skupine:

- a) v skupino direktnega poročanega govora s spremnim stavkom, ki se nadalje deli na pet različnih podskupin (ki temeljijo na različnih oblikah spremnih stavkov): pravi direktni govor, nepravi direktni govor, pravi direktni govor z delno elipso glagola rekanja/mišljenja v spremnem stavku, pravi direktni govor s polno elipso glagola rekanja/mišljenja v spremnem stavku, pravi direktni govor brez izpeljanega spremnega stavka;
- b) direktni poročani govor brez spremnega stavka, v katerem bi bila napovedana dobesedna obnovitev prvotnega govora;
- c) odvisni govor, ki pa se nadalje deli v tri podskupine: pravi odvisni govor, odvisni govor z neizpeljanim junktivnim sredstvom, odvisni govor z neizpeljanim spremnim stavkom.

Vsaka od navedenih skupin in podskupin ima svoje oblikovne in funkcijske oz. metabesedilne posebnosti. V nadaljevanju si bomo nadrobneje ogledali tiste, ki so pričakovane predvsem v spontano govorjenem jeziku.

5 Gl. Monika Kalin Golob, 2004: 54.

6 Poglavlje Vrste poročanega govora v spontanem govoru izhaja iz: M. Smolej (2022, 133–144).

3.1 *Direktni govor z »delno elipso« glagola rekanja/mišljenja v spremnem stavku*

V spontano govorjenem jeziku je pogosto zaslediti direktni govor, pri katerem v spremnem stavku ni polno izpeljanega glagola rekanja ali mišljenja oz. le ta v spremnem stavku ni nadomeščen s kakšnim drugim jezikovnim sredstvom, ki bi bil pomensko/funkcijsko z njim prekriven. V spremnem stavku je največkrat izražen le govorec prvotnega govornega dejanja in osebna glagolska oblika pomožnika biti.

Primeri:

- K sta prišla unadva, sem rekla: »O šit, zdaj pa ...« Tolk, da sta čakala ..., do polnoči sta bila pri nama, ob ene osmih zvečer ... ampak vseeno, jaz sem: »Daj bodita še mal, mene je mal strah, a veš«. (B1)
- – In tko ful enga folka in skratka da bi šli na ta žur, tud mi, in tko mišlim, tud jaz pa L. pa to, in jaz sem najprej: »Joj, jaz ne bi šel,« pa ful sem travmiral pa to. (B12)

V obeh primerih je v spremnem stavku razvidna neke vrste osamosvojitev pomožnika. Če bi njegovo funkcijsko osamosvojitev hoteli definirati še z metabesedilnega zornega kota, bi lahko rekli, da vlogo »opuščenega« deležnika prevzame citat oz. besedilo prvotnega govornega dogodka. S tem se dejanje citiranja oz. prenašanja prvotnega govornega dogodka zabriše, besedilni svet in s tem primarne okoliščine, ki so spremljale prvotni govorni dogodek, pa se prenesejo v prvi plan in se deloma navidezno prepletejo z okoliščinami aktualnega govornega dogodka. Zabriše se tudi časovna oddaljenost med primarnim in drugotnim govornim dogodkom. Citat torej prevzame vlogo, ki je pomensko in strukturno blizu vlogi, kakršno opravlja deležnik pri tvorjenju pretekle glagolske oblike. Pravkar napisano pa nadalje pomeni, da pri obravnavi tovrstnega poročanega govora pravzaprav ne bi smeli govoriti o elipsi deležnika, saj je strukturno in pomensko obravnavana oblika polno izpeljana. Raba deležnika bi bila pri teh oblikah redundantna, predvidevanje izpusta deležnika pa neke vrste nesmisel, saj sobesedilo, zunanje okoliščine in potencialne skladijske strukture ne podpirajo tovrstnega razumevanja. O elipsi lahko torej govorimo le s stališča gole strukturne primerjave (s stališča strukturnega razhajanja) med pričakovanim tvorjenjem direktnega govora v pisnem, knjižnem jeziku in tvorjenjem v spontano govorjenem jeziku.

3.2 *Direktni govor s »polno elipso« glagola rekanja/mišljenja v spremnem stavku*

Še pogostejša kot predhodna oblika poročanega govora oz. spremnega stavka pa je oblika, kjer v spremnem stavku ni zaznati nikakršne osebne ali neosebne glagolske oblike, ki bi napovedovala citat.

Primeri:

- A: Virus je dobila in je bla v bistvu ene štiri dni tam s takim (G: *kaže s kakšnim*) nosom, ne. No, medve sva čaj, tist čaj natepavale, ona je tisto tortico, *pol je pa rekla: »Zdaj pa moram it,«* ne, »v Ljubljani moram bit ob dvanajstih,« k ma pač zamenjavo, ne, ker ma prvi razred devetletke in unadva: »Midva bi šla pa s tabo v Celovc. A lahko greva?« ne. K je še toliko ur bilo, veš, to je bilo pet ur za čakati. Midve sva bile ..., ob devetih smo bili že tam, a veš, ob dveh pa trideset je bil pa let, no, še več, ne.

M: *Uuu.*

A: Ja, no in, pol unadva: »Ja, kdo bo pa naše kufre čuval, ne?«

M: Ja.

A: A veš, in pol jaz nisem hotela nič reči, ne, in, in potem je Sandra že šla. *Je rekla: »Kaj je zdaj? Vidva gresta z mano do Celovca al ne?«* In pol midve tko tih, ne, a veš, jaz tko izdajalska do svojega bratranca, ne, zamera pa to, in pol Mateja tko, veš, čist na koncu, k ..., veš, Sandra je bla že tam zunaj, ne, ker je mela tud sam pol ure parkirišča, ne, in pol ona tko milostno, merciful: »Lahko gresta, okej bova pogledale, sam dol jih pa ne bova ...« a veš, ker smo bili gor na galeriji, v kafiču, je rekla: »Dol jih pa ne bova nosile, če ne bosta prišla do takrat,« ne. In pol una: »Hvala, hvala,« in sta šla. (B5)

- K: Pol sva začela si o čustvih govoriti, jaz tko njej: »Joj, N., jaz te ljubim, nikol v življenju nisem bol ljubil ...«

S: A ti to resno, al kaj?

K: Ja ja ja, {aha}, tko po telefonu, in ona: »Ja, jaz tud tebe ljubim,« in tko sva si totalno ljubezen izpovedala prek telefona. (B12)

V prvem primeru lahko opazimo preplet poročanega govora s spremnim stavkom, v katerem skupaj z osebnim zaimkom vlogo napovedovanja citata opravlja osebna glagolska oblika (prim. *je rekla*), in poročanega govora s spremnim stavkom, v katerem je izražen le osebni zaimek (prim. *unadva, ona*), ki poroča o

govorcu prvotnega govornega dejanja. Zanimivo je, da je govorka rabo osebne glagolske oblike »opustila« pri tistih spremnih stavkih, ki napovedujejo ključne oz. presenetljive, nepričakovane ali bolj napete dogodke/citate. Govorka je z »opustitvijo« glagola rekanja/mišljenja in omembe drugih okoliščin pozornost prejemnika usmerila neposredno na samo primarno govorno dejanje. S tem ga je poudarila in izpostavila. Z opustitvijo glagolske oblike je neizražena ostala tudi časovna dimenzija prvotnega govornega dejanja (preteklost), kar nadalje povzroča, da je primarno govorno dejanje navidezno združeno s časovno dimenzijo drugotnega govornega dejanja (sedanjost).

3.3 *Direktni poročani govor brez spremnega stavka*

Metabesedilno vlogo približevanja besedilnega sveta prejemniku in stopnjevanje prejemnikove pozornosti oz. okrepitev konativne vloge opravljajo tudi oblike direktnega poročanega govora z navidezno opustitvijo spremnih ali napovednih stavkov.

Primeri:

- P: Jaz niti dihati nisem znala. Matjaž prav: »Dihat dihat.« **Pride** sestra noter: »A ste hodila na šolo za starše?« »Sem.« »Ja, pa saj so vas učili tam dihati.« »So, ampak men ne gre. Dejva skupaj.« No, pol sva skupaj dihale, mislim, po pa, k je šla ona ven, pa jaz tko: »Matjaž, jaz to škodo delam dojenčku. Jaz sploh ne diham prav, sploh ne diham v trebuh, jaz kar nekam diham, sam da diham.« Pravi: »Ne ne, saj bo, saj bo.« Pol je šel mal za hrbet mi, pa me je mal masiral, /.../ in pol sem spala in spet, ne. Ampak to, ne, in pol kar naenkrat so prišle: »Kera ekipa, gospa, zdaj pa na ta drug bok, pa noge skup pa fajn pritisnite,« pa smo trikrat tlele, »pa nogo pa glavo naprej, pa še na unga.« Pa me je vmes vbi- uuujel popadek, k sem glih na hrbet, pa, a ne, k še nisem do naslednjega boka prišla. (B16)
- M1: Bila sem tam, sem se kar sprehajala ene dve uri. Pa pridem nazaj, pa spet una pride: »Ja, nič.« Popadki so pa minili, mislim minili, niso bili več tko na pet minut, ampak kar na deset pa, taki švoh, ne, mislim tko. Pol je, pol je ob pol devetih je bil Boštjan že tam. **Pride** en, a je to stažist, al kaj jaz vem kaj, en mlad dohtar, k še ni niti ni dohtar, mislim, da je stažist, ne, pa tud če ne, no: »Ja, bomo kar mehur prepiknil, ne.« (B1)

V obeh primerih je razvidno, da pred citati največkrat ni klasičnega spremnega stavka, ki bi napovedoval navajanje primarnih govornih dejanj. V prvem primeru je na začetku zaslediti celo dobesedno reprodukcijo prvotnega govora

brez vsakršnih spremnih stavkov (prim. *Pride sestra noter. »A ste hodila na šolo za starše?« »Sem.« »Ja, pa saj so vas učili tam dihati.« »So, ampak men ne gre. Dejava skupaj.«*). Po natančnejšem pregledu se pravzaprav izkaže, da gre zgolj za navidezno opustitev spremnih stavkov. Vlogo napovedovanja navedbe citata največkrat prevzame glagol *priiti*, ki je lahko v pretekli ali sedanjiški (historični sedanjik) obliki. S tem razširi svoje pomensko polje in opravlja vsaj dve funkciji hkrati. Pomensko pokriva svoj primarni pomen, obenem pa s pomensko razširitvijo stopnjuje napetost in dramatičnost prvotnega govornega dejanja oz. preteklega dogodka, katerega del je primarno govorno dejanje.

3.4 Odvisni govor z neizpeljanim spremnim stavkom

Za spontani govor je značilno tudi navajanje poročanega govora v stavčni obliki odvisnika z neizpeljanim spremnim stavkom. Odvisni govor tu vedno uvaja podredni veznik (npr. *da, če*), ki pa svojo vlogo prav zaradi neizpeljanosti spremnega stavka razširi.

Primer:

- Sem mela enega, k je rekel, da je Jezus Kristus. Prišel je, pa niti ne moj pacient, sem bila dežurna, in da ga boli, /.../, mulc, sem rekla: »Tle je treba sam trakec dati noter, pa pač menjati, saj bo nehalo tekom enega tedna,« ne. In drug dan je prišel, da njega tolk boli, je rekel ..., pa že prej sem vide-la, da ni pri č- čisti, k je začel, če ga bo nehalo, da pol mu verjetno ni treba iti samomora delat, zaradi tega, ne, pa take fore. No poj pa drug dan prišel, da ga še zmer boli, sem rekla: »Ja, v redu.« (B25)

V navedenem primeru (npr. *in da ga boli*) vidimo, da veznik *da*, ki uvaja poročilo o prvotnem govornem dejanju, svojo vlogo razširja. Poleg uvajanja poročila je pri vezniku *da* prisotno tudi približevanje modalni členkovni vlogi. Z njim namreč govorec izraža svoje subjektivno stališče, s katerim komentira izjavo/citat sogovorca prvotnega govornega dejanja (npr. dvom o resničnosti trditve).

4 Sklep

Obravnavane oblike poročanega govora so, kot je pokazala analiza, prisotne predvsem v spontanem govoru zaradi različnih okoliščin, ki pogojujejo tvorjenje govorenega besedila (npr. prozodija, sočasnost tvorjenja in prejetanja besedila, neverbalni znaki govornega, drugačne skladenjske in širše besedilne

zakonitosti govornega besedila v primerjavi s pisnim, knjižnim jezikom itd.). Vse opazovane vrste poročanega govora pa poleg posebnosti na strukturni oz. oblikovni ravni kažejo samosvoje, njim lastne posebnosti tudi na meta-besedilni ravni (npr. približevanje besedilnega sveta prejemniku, združevanje časovnih dimenzij prvotnega in drugotnega govornega dogodka, stopnjevanje konativne vloge, stopnjevanje dramatičnosti pripovedovanega dogodka itd.).

Tako, kot lahko opazimo številne samosvoje oblike poročanega govora v spontanem govoru, jih lahko zaznamo tudi v drugih zvrsteh, predvsem v publicističnih oz. poročevalskih besedilih, še bolj pa zagotovo v literarnih besedilih, ki se jih tokrat nismo dotaknili, saj bi zaradi svoje kompleksnosti zahtevale več kot le površinsko obravnavo.

V bodoče bi bilo torej smiselno, da bi, izhajajoč iz najrazličnejših jezikovnih zvrsti slovenskega jezika, izluščili celotno sliko vseh struktur obnovitev prvotnega govornega dogodka in tako nadgradili oz. dopolnili slovnična spoznanja.

Viri in literatura

- Korpus 30 posnetih (zasebno) spontano govornih besedil.
 Delo, 17. 2. 2021.
 Delo, 7. 12. 2022.
 Večer, 27. 1. 2011.
 Bec, Klavdija, 2016: Citatna sklicevalnost v poročevalnih besedilih slovenskega dnevnega tiska. Diplomsko delo. Filozofska fakulteta in Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani.
 Černe, Danica, 2012: (Ne)prevedljivost pogovornega jezika v delih Johna Steinbecka. Slavistična revija 60/2, 131–149.
 Kalin Golob, Monika, 1999: Publicistika in poročevalstvo. Slavistična revija 47/2, 179–194.
 Kalin Golob, Monika, 2003: H koreninam slovenskega poročevalnega stila. Ljubljana: Jutro.
 Kalin Golob, Monika, 2004: Moč jezika – izbor dejstev in besed. Teorija in praksa 41 (3–4).
 Korošec, Tomo, 1998: Stilistika slovenskega poročevalstva. Ljubljana: Kmečki glas.
 Križaj-Ortar, Martina, 1997: Poročani govor v slovenščini. Doktorska disertacija na Oddelku za slovanske jezike in književnosti. Filozofska fakulteta v Ljubljani.
 Rosier, Laurence, 2008: Le discours rapporté en français. Paris: Ophrys.
 Smolej, Mojca, 2006: Vpliv besedilne vrste na uresničitev skladenjskih struktur (primer narativnih besedil v vsakdanjem spontanem govoru). Doktorska disertacija na Oddelku za slovenistiko. Filozofska fakulteta v Ljubljani.
 Smolej, Mojca, 2022: Skladanje. Izbrana poglavja iz skladnje slovenskega jezika. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Toporišič, Jože, 2001: Slovenska slovnica. Maribor: Obzorja.
Zupan Sosič, Alojzija, 2019: Teorija pripovedi. Maribor: Litera.